

розуміння фандрейзингу: перший передбачає збір коштів у некомерційних цілях без прямої матеріальної вигоди для суб'єкта дії, а другий – більш широке тлумачення діяльності, залучення донорів у будь-якій формі для будь-яких цілей (не обов'язково благодійні), у тому числі грошові кошти, натуральні пожертви та трудові пожертви. Фандрайзинг подібний до благодійності тим, що він допомагає фінансувати діяльність у всіх секторах економіки. Фандрайзинг – це, по суті, пошук інвесторів для некомерційних проектів. Технологія фандрайзингу актуальна в ситуаціях, коли для реалізації проекту не вистачає оборотних коштів (не для створення капітальних фондів, а для поточної діяльності).

Література

1. Forbes H., Schaefer D. Guidelines for Successful Crowdfunding. *Procedia CIRP*. 2017. Issue 60. P. 398-403.

2. Кот Л.Л. Краудфандинг та фандрейзинг як механізми фінансування соціального підприємництва у національній економіці. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. № 1. С. 123-131. URL: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2022-1-18>.

УДК 338.24:351.863

Кузьмінська О. Е., к.е.н., доцент,
Лагунов К. В., аспірант,
ДННУ «Академія фінансового управління», м. Київ, Україна

ПАРАМЕТРИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У СФЕРІ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Фінансова стабільність національної економіки є важливою умовою досягнення цілей євроінтеграції в Україні, критерієм економічної безпеки як на рівні держави, так і на рівні суб'єкта господарювання. Ризики, пов'язані з

легалізацією незаконних доходів, фінансуванням тероризму та фінансуванням поширення зброї масового знищення, негативно позначаються на рівні економічної безпеки в умовах воєнного стану. Запобіжні заходи системи фінансового моніторингу на основі ризик – орієнтованого підходу, натомість, перешкоджають використанню легальної фінансової системи для відмивання брудних коштів, що забезпечує посилення рівня економічної безпеки. Сутність ризик – орієнтованого підходу згідно із Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» полягає у визначенні, оцінці (переоцінці) та розумінні ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, та у вжитті відповідних заходів щодо управління ризиками у спосіб та в обсязі, що забезпечують мінімізацію таких ризиків залежно від їх рівня [1, ст.1, п.53]. Управління ризиками в системі фінансового моніторингу має спиратись на науково обґрунтовані рекомендації щодо їх ідентифікації, оцінки та заходи запобігання та протидії. Важливо систематизувати параметри системи управління ризиками легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення (далі - ризиками).

Параметри системи управління ризиками в системі фінансового моніторингу логічно згрупувати за трьома блоками [1, 2, 3]: параметри оцінки ризик-профілю суб'єкта первинного фінансового моніторингу (виявлення та оцінка ризиків, притаманних діяльності суб'єкта первинного фінансового моніторингу; аналіз ефективності заходів з мінімізації ризиків; визначення прийняттого для суб'єкта первинного фінансового моніторингу рівня ризику); параметри оцінки ризик-профілю клієнта (оцінка первинного ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) з клієнтом;

аналіз ефективності заходів з мінімізації ризиків; оцінка залишкового ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) з клієнтом); параметри ризик-орієнтованого підходу суб'єкта державного фінансового моніторингу. Поділ параметрів ризиків на окреслені три блоки дозволить сформувати належне інформаційне забезпечення управління ризиками в системі фінансового моніторингу.

Оцінювання ризиків є підґрунтям ефективного ризик-орієнтованого підходу при організації протидії відмиванню незаконних коштів, адаптованого до результатів оцінки національних (секторальних) ризиків. Оцінювання ризиків у антилегалізаційній сфері сприяє: визначенню ефективних стратегій пом'якшення ризиків; розробленню заходів з реагування на ризики; ухваленню рішень про обмеження режиму протидії відмиванню коштів стосовно фінансових інституцій та операцій на підставі оціненого низького ризику; ідентифікації випадків високого ризику та вжиттю заходів з пом'якшення їх наслідків (зокрема, через впровадження посиленних заходів належної перевірки); розвитку ризик-орієнтованого нагляду у сфері запобігання та протидії. Організаційне забезпечення ризик-орієнтованого нагляду для суб'єктів державного фінансового моніторингу ґрунтується на таких інформаційних блоках: розуміння ризиків (розуміння національної оцінки ризиків вимагає розуміння секторальної оцінки ризиків та оцінки ризиків на рівні окремих суб'єктів – оцінки властивих ризиків, оцінки зусиль зі зниження рівня ризиків, оцінки залишкових ризиків; та розуміння змін і оновлень в оцінюванні ризиків, зокрема, за результатами здійснення наглядової діяльності, за новими ризиками та тенденціями, за важливими випадками ризиків, за результатами огляду методології оцінки та основоположної інформації); зниження рівня ризиків (застосування ризик-орієнтованого підходу у наглядових процедурах, зокрема, при напрацюванні наглядових стратегій та планів перевірок, при обґрунтуванні вибору інструментарію нагляду, при коригуванні цілей, завдань, частоти та

інтенсивності наглядової діяльності; реалізація наглядової стратегії; інформаційно-роз'яснювальна діяльність наглядового органу, коригувальні заходи, адміністративні й фінансові санкції). Імплементация ризик-орієнтованого підходу для суб'єктів державного фінансового моніторингу в їх наглядовій діяльності сприятиме забезпеченню ефективності державної політики у сфері фінансового моніторингу і подальшій гармонізації вітчизняної антилегалізаційної нормативно-правової бази з міжнародними стандартами.

Література

1. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 361-IX від 06.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>.

2. Критерії ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення. Затверджені наказом Міністерства фінансів України 28 грудня 2022 року № 465. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0258-23#Text>.

3. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 19.05.2020 за №65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text>.